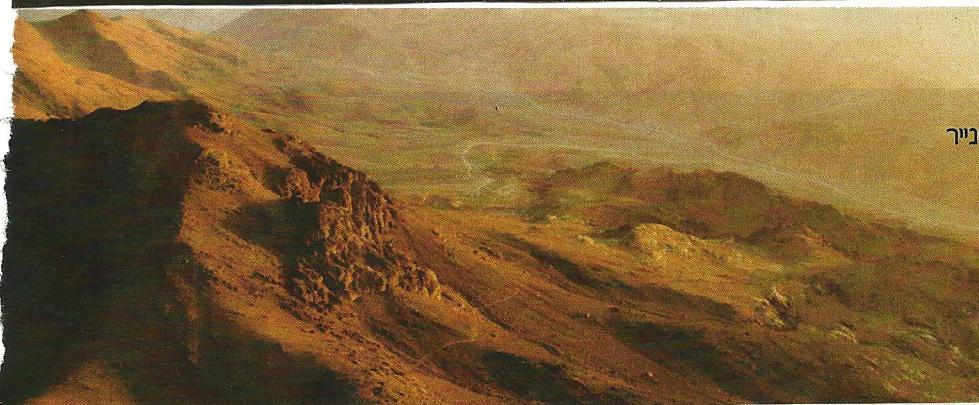

מעט מן האור

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

כ"ח בשבט תשע"ג גילין 685 (שנה י"ג)

פרשת משפטים - שקלים

לאורו של מקום | ד"ר יוסי שפניר

למשמעותו של הר סיני ומיקומו

זהו מרכיב. משום כך ניתנת התורה בה הנמצא במקומות מרוחק, במדבר, שיש מי שראו בו מקום הפקר: "שלא להטיל מחלוקת בין השבטים, שלא יהא זה אומר: בארכני ניתנה תורה, זה אומר בארכני ניתנה תורה. לפיכך, ניתנה תורה במדבר... מקום הפקר" (מכילתא יתרו, מסכת דבחודש ה).

הר סיני, מקוםו יהא אשר יהא הוא סמל רב משמעות. הכוון, לכל הפחות על פי המקורות שהבאו לנו כאן, שם כמובן מעטים וכוגנתים, עולה מהם מסר ברור למדוי. הר סיני אינו מקום מושגים במיוחד, אין לו מסורות קדושה קדומות ואין לחפשו במקום מושב.

זהו של מקומות קדושים על פי המקורות, כמו הר סיני, לפיעמים הוא בעיתי ולא פשוט. אחד מהלאומיות הוקרי ארץ ישראל שהחל לבסס את תורה הזיהויים המקראיים הוא הרבה אשתי הפרחי שעלה מספרד לירושלים לפני 700 שנה (בשנת 1313).

השבוע (ד' אדר) יערך כנס מחקר במכללת אפרטה, ובו יעלו קוויים לדמותו ומעט ממחקרים הרלבנטיים עד לימינו אלו. אם זה בתהום זיהוי אחרים בארץ ואם בתחוםים נוספים.

פרשת זיהוי הר סיני אינה פשוטה כלל, אחד מן ההרים שהוצעו להזות בו את הר סיני הוא ג'בל מוסא בדרום סיני, שאיןו ההר הגבוה ביותר באזורי.

בחירה ההר לא הייתה נוראה בגלגול גובהו הרם אלא נבעה גם מחוסר מסורות דתית שבא הקב"ה ליתן תורה בסיני, היו ההרים רצים ומדינים אלו עם אלו. זה אומר עלי תורה ניתנה וזה אומר עלי תורה ניתנה... זה אומר אני נקרהתי וזה אומר אני נקרהתי. אמר הקב"ה... כולכם, נעשית עבודה זרה על ראשיכם, אבל סיני, שלא נעשית עבודה זרה עלי, ההר חמד אלוהים לשפטו" (בראשית רבתה צט א).

גם כאן המסר ברור ביותר למஹוטו של ההר הוא, הר שאין לו מסורות קדומות ואין עלי חשש של עבודה זרה קדומה, כפי שהיא נהוג בהרבה ראי הרים גבוהים. כמובן שבחירת ההר בначלת שבט מסוים הייתה גורמת מיד לנאה ומחלות. כיוון שבאופן ברור מעמד מתן תורה הוא ההפקן מן המחליקות והפירוד, מקום קבלת התורה והר סיני היו צריכים להיות מוסכמים על כלם. וכי מוננו ידועים כמה

הר סיני הוא, מן ההרים המפורטים. כמובן שהפרסום בא לו מטעם קבלת התורה כפי שנזכרים הדברים בפרשיות ומשפטים: "ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר... והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו עשן הכבשן..." (שמות י"ט, ב-כ"ה). "יעיל משה אל ההר ויכס הענן את ההר" (שםות כ"ד, ט"ו). אירוע מכונן זה השפיע על פרשנים, נוסעים, סופרים ואומננים מהם יש לנו שלל מקורות על ההר, זיהויו, משמעותו, מראהו ועוד.

בדמיון הקורא הפשוט מיד עולה ההר המכובד ומגיע לממדים עצומים ונודלים ומה ש עומד בראשו בקבלה הלוות, כך נראהים הדברים גם בעיניהם של ציירים בני תקופה שונות. המדרש שם את הדברים בוצרה כתת שונה, ומזכיר במוגמתו ברורה,שמי שרוצה להזות את הר סיני אכן צריך לחפש בהכרח את ההר הגבוה ביותר בסביבה: "גאות אדם תשפילנו..." - זה תבור וכרמל, שבו מסוף העולם, מתגאים לומר שאנו גבוהים ועלינו הקב"ה נותן את התורה, 'שפלו רוח תමוך כבוד' - זה סיני, שהupil עצמו לומר שאני נמוך, ועל ידי כך תמן הקב"ה כבוד עלי וניתנה תורה זוכה Shirid הקב"ה והעומד עליו" (פסקתה רבתי ז).